

Szent István birtokadománya (Vajka nevének eredete)

Azon helyen, melyen most Vajka van, volt régenten egy kis kunyhó. E lak tulajdonosa Tuba halász volt, ki azelőtt Taksony seregében vitézkedett. Ennek leánya volt Ilma, ki a többi reája epedő ifjak tekintetét mibe sem vette, s egyedül csak a bajorországi rónákon száguldozó kedvese: Kund után sóhajtozott, ki úgy vélt érdemesnek lenni a leány kezére, ha előbb magát a csatasíkon kitüntetendi. Ő sokáig tova maradt; társai hazajöttek. Ilma őt meghaltnak vélé már, s csakis öreg atyjárai gondolat tartá vissza, hogy a Duna habjai közt vetne véget siralmas életének.

Egyszer egy idegen érkezik hozzájuk, kinek azonnal megtetszik Ilma; Tuba elmegy halászni, s az idegen az udvaroni gypágyon nyújtózkodik, hogy a vendég számára ebédet készítő Ilmát annál jobban láthassa. Az idegen nem állhatja, fölkel, belép a konyhaajtón, nagy zavarba esik, szólni nem tud; végre Ilma őt megszólítja, s beszédbe elegyednek. Az idegen őt már ölelni akarja, midőn a leány őt visszautasítja. Testvérül ajánlja magát az idegen, s újra közeledik a leányhoz, midőn az ajtónál egy nagy mély hangot hall:

– Egy tapodtat se odébb! – s egy magas, izmos ifjú, kinek arcán széles sebhely húzódott keresztül, lépett be, s a meghökkent idegent a leánytól messze löké.

Ez Kund volt. A leány őt megölelte, s enyelegve megfeddte késéséért; s az arcán levő új sebhelyért őt megdicsérvén Kundot megcsókolta. Ezután Kund elégtételt kívánt az idegentől:

– Hogy mertél kedvesemhez nyúlni? Hogy mertél szabad magyar lakára törni?

Kund mondta aztán, hogy mivel hallomás szerint a fejedelem fia itt van igazságszolgáltatás végett, majd az elébe fogják az ügyet terjeszteni.

– Ne fáradj annyira – mondá mosolyogva az idegen –, közelebb is nyerhetsz elégtételt.

Ezután Kund őt fölhívja fegyverre, midőn Tuba az ajtónál megszólalt:

– Kund, ne bánts az idegent, ő az én vendégem!

– Mondtam – felelé az idegen –, nem kell annyira fáradnod. A bírót

közelebb is megleled: én magam vagyok Vajk, Győző fejedelem fia.

– Nagyságos uram! — szólt Kund.

– Hadd el – válaszolá a fejedelem –, és mondd el inkább igazságos panaszodat, vitézem, vagyis inkább mától kezdve e nagy láptól kerített földnek ura!

– Vezér! – monda Kund.

– Igen, igen, e vidék itt, mely azelőtt engem uralt, most a tied; és jutalmul csak azt kérem, hogy te oly hű légy hozzám, mint Tuba volt Taksonyhoz.

Most Vajk kezét fog az öreggel, ki örömeiben, hogy vezérének unokáját lakában láthatja, majd kiugrott bőréből. Kund Vajknak hű vitéze lőn, ez adomány emlékét az utódok hűn megőrzék, s akkor is, midőn e helyen már rég helység épült, megemlegették, hogy ezt Kundnak Vajk adta – és ez emlékből származék a helység neve is: Vajka.